

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
415-41/2025
Б е о г р а д

дел. бр. 30944 датум: 27. август 2026. год.

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА ПРЕМА МИГРАНТИМА / ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА

Извештај о посети
Аеродрому "Никола Тесла" Београд

Београд, август 2026. године

САДРЖАЈ

1. УВОД 3
1.1. МАНДАТ НПМ 3
1.2. ПОДАЦИ О ПОСЕТИ 4
1.2.1. ОПШТИ ПОДАЦИ 4
1.2.2. ТОК ПОСЕТЕ 4
1.2.3. САРАДЊА СА НПМ 4

2. УТВРЂЕНО СТАЊЕ 5
2.1. ОДБИЈАЊЕ УЛАСКА У ЗЕМЉУ 5
2.2. ТРАЖИОЦИ АЗИЛА 5
2.3. ПОВРАТАК СТРАНАЦА 6
2.3.1. ДОБРОВОЉНИ ПОВРАТАК 6
2.3.2. ПРИНУДНИ ПОВРАТАК 6
2.4. ЛИШЕЊЕ СЛОБОДЕ 7
2.4.1. ЗАДРЖАВАЊЕ 7
2.4.2. СМЕШТАЈ У ПРОСТОРИЈЕ НА АЕРОДРОМУ 7
2.4.3. БОРАВАК У ПРИХВАТИЛИШТУ ЗА СТРАНЦЕ 10
2.5. ЗАШТИТА ОД ЗЛОСТАВЉАЊА 10

3. ПРЕПОРУКЕ 12

1. УВОД

1.1. МАНДАТ НПМ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака[1] прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају. По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,[2] којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног јавног позива,[3] Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ и то: Комитет правника за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Центар за интеграцију младих, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Одбор за људска права Ваљево, Кликактив – Центар за развој социјалних политика и Групу 484.

[1] "Сл. лист СЦГ – Међ. уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међ. уговори", бр. 7/11.
[2] Потписан 12. децембра 2011. год.
[3] Објављен на интернет страници Заштитника грађана 02. септембра 2024. год.

1.2. ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

1.2.1. ОПШТИ ПОДАЦИ

УСТАНОВЕ	Станица граничне полиције Београд, Аеродром "Никола Тесла" Београд и Регионални центар граничне полиције за унутрашње граничне прелазе
ВРЕМЕ	16. и 29. децембар 2025. године
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана, у сарадњи са удружењем Група 484
ВРСТА	Редовна
НАЈАВА	Посета је ненајављена
ТИМ	Вођа тима: Марко Анојчић, *Заштитник грађана/Одељење НПМ* Чланови тима: Мирослава Јелачић Којић, *Група 484* Гордана Грујичић, *Група 484*

1.2.2. ТОК ПОСЕТЕ

Тим НПМ је посету започео у просторијама СГП Београд, где су од полицијских службеника добијене информације о поступању према странцима којима је одбијен улазак у земљу, тражиоцима азила, повратку странаца и употреби средстава принуде. Потом је тим обишао просторије за смештај странаца којима је одбијен улазак у земљу и овде обавио разговор са затеченим странцем. Другог дана посете тим НПМ је у РЦГП за унутрашње граничне прелазе од полицијских службеника добио релевантне информације о поступању према странцима и извршио увид у документацију која се односи на задржавање у кривичном поступку.

1.2.3. САРАДЊА СА НПМ

Полицијски службеници су остварили пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућивши му да несметано обави своју дужност. Службеници су показали кооперативност, пружили све тражене информације, омогућили приступ и фотографисање просторија, ненадзиран разговор са странцима и увид у тражену документацију.

2. УТВРЂЕНО СТАЊЕ

2.1. ОДБИЈАЊЕ УЛАСКА У ЗЕМЉУ

У периоду од 01. јануара до 31. децембра 2025. године одбијен је улазак у Републику Србију за 1676 страних држављана. Највише је било држављана Републике Турске (384), Народне Републике Бангладеш (166), Исламске Републике Пакистан (140), Савезне Демократске Републике Непал (125) и Народне Републике Кине (101), док осталих држављанства у знатно мањем броју. У последње време примећен је већи број држављана Републике Ирак и Народне Републике Кине, што може бити последица све чешћих враћања држављана Кине из земаља Европске Уније са којима се граничимо.

Узраст и пол странаца којима је одбијен улазак у земљу

Пунолетни мушки	Пунолетни женски	Малолетни мушки	Малолетни женски
1301	315	39	21

Када је реч о разлозима одбијања уласка, у највећем броју улазак је одбијен по основу "нејасне сврхе боравка" – 1236 странаца, у мањем броју због недостатка "важеће визе"- 200, затим недостатка "важеће путне исправе или друге исправе"– 141 странаца.

Странцима се приликом одбијања уласка издаје двојезична одлука, на српском и енглеском језику, у коју се уносе разлози за одбијање уласка и поука о праву на жалбу против одлуке. Против одлуке о одбијању уласка у истом референтном периоду поднете су 2 жалбе, по 1 држављанина Републике Турске и Народне Републике Бангладеш. У првом случају жалбу је странац поднео лично, а у другом ју је поднео пуномоћник. У првом случају првостепени орган је позвао подносиоца да уреди жалбу и поступак је био у току, а у другом је жалба одбијена као неоснована.

Странци којима је одбијен улазак се на аеродрому задржавају по правилу до наредног лета авио компаније са којом су дошли и који ће их вратити на дестинацију из које су допутовали. Време чекања је од 5 сати до 5 дана, што зависи од учесталости летова на дестинацијама на којима конкретна авио компанија саобраћа.

Комуникација са странцима се одвија на енглеском језику. Током посете, један од два затечена странца користио је апликацију на мобилном телефону како би затражио информацију о времену удаљења.

2.2. ТРАЖИОЦИ АЗИЛА

Странци који изразе намеру да траже азил у Републици Србији на Аеродрому се региструју и издаје им се потврда, а потом се упућују у центре под надлежношћу Комесаријата за избеглице и миграције. У референтном периоду 32 страних држављана је изразило намеру да тражи азил.

Држављанство странаца који су изразили намеру да траже азил

Републик а Ирак	Демократска Република Конго; Руска Федерација	Држава Палестин а	Арапска Република Египат; Република Азербејџан	Република Француска; Република Камерун; Вишенационална Држава Боливија
8	по 6	5	по 2	по 1

Узраст и пол странаца који су изразили намеру да траже азил

Пунолетни мушки	Пунолетни женски	Малолетни мушки	Малолетни женски
16	9	3	4

У ходнику просторија за смештај странаца видно су изложени постери са информацијама о праву на правну помоћ у поступку азила и праву на азил. Према наводима изнетим током посете, било је и случајева када су правни заступници присутни на Аеродрому непосредно пре слетања авиона у коме се налазе странци.

информације о праву на азил

2.3. ПОВРАТАК СТРАНАЦА

2.3.1. ДОБРОВОЉНИ ПОВРАТАК

Странци којима је одбијен улазак у земљу имају могућност да се врате у земљу из које су дошли, у ком случају превоз обавља авио превозник који их је довео, или да оду на другу дестинацију на коју желе и за коју испуњавају услове за улазак. Забележен је један случај када су странци допутовали из Кине, одбијен им је улазак и нису желели да се врате у ту земљу, већ им је посредством амбасаде њихове земље издат путни лист и отпутовали су у Мароко.

2.3.2. ПРИНУДНИ ПОВРАТАК

Принудна удаљења нису обављана преко овог Аеродрома.

2.4. ЛИШЕЊЕ СЛОБОДЕ

2.4.1. ЗАДРЖАВАЊЕ

Аеродром нема просторије за задржавање, па се лица којима је одређено задржавање спроводе у полицијске станице у оквиру Полицијске управе за град Београд, по правилу у најближе Сурлин, Земун или Нови Београд.

Током 2025. године, до другог дана посете НПМ (29. децембар) је одређено 14 задржавања у кривичном поступку. РЦГП за унутрашње граничне прелазе подноси кривичне пријаве за кривична дела омогућавање злоупотребе остваривања права азила у страној држави (чл. 350а КЗ), фалсификовање исправе (чл. 355. КЗ) и навођење на оверавање неистинитог садржаја (чл. 358 КЗ). Највише је кривичних дела фалсификовање исправе, а покренути кривични поступци најчешће се завршавају применом института опортунитета.

Увидом у предмете задржавања, уочено је да су сви задржани странци о правима информисани на језику који разумеју, што је потврђено и потписима преводилаца, да им је омогућено остваривање права на приступ браниоцу тако што су им, по правилу, постављани браниоци по службеној дужности, који су имали непосредан контакт са задржанима, да су о свом задржавању имали могућност да обавесте особу по избору и да се о задржавању воде записници, у које су уписивани подаци од значаја за ток задржавања и остваривање права задржаних, укључујући и обављање лекарских прегледа и понуђене оброке. У неколико предмета су недостајали записници, за шта је НПМ добио образложење да се они налазе у полицијској станици у којој је странац био задржан, с обзиром да та организациона јединица наставља да води записник по смештају у просторије, закључује га по истеку задржавања и један примерак уручује странцу. Записници, као и друга документација коју је тим НПМ прегледао, су били потписани од стране задржаних лица.

2.4.2. СМЕШТАЈ У ПРОСТОРИЈЕ НА АЕРОДРОМУ

Уколико је лет ускоро, странци се спроводе до просторије у близини места на ком се обавља гранична провера на улазу у земљу. Тим НПМ је обишао ову просторију и утврдио да она испуњава услове за кратак боравак странаца.

просторија за краћи боравак странаца којима је одбијен улазак у земљу

За дужа чекања, која укључују и ноћења, користе се просторије у посебном објекту у оквиру Аеродрома, у зони у којој је забрањено кретање неовлашћеним лицима, а које је НПМ више пута до сада обишао. У тренутку ове посете, за смештај се користила једна већа просторија, односно нису се користиле једна већа и три мање просторије, иницијално намењене за смештај оних који ремете ред или из других разлога треба издвојити из групе (породице, жене…). Према службеним наводима, мања је гужва те нема потребе за употребом ових просторија.

О периоду и току боравка странаца у просторијама нема писаних података, изузев документације о одбијању уласка коју води СГП Београд. Вођење свеобухватне евиденције о боравку странаца у просторијама за смештај значајно је са становишта документовања поступања према сваком странцу и омогућавања накнадне провере да ли су током боравка остварена његова права и обезбеђене потребе. Потпуна евиденција истовремено доприноси транспарентности поступања, омогућава утврђивање одговорности за предузете радње и представља важан механизам заштите од неправилног поступања. Вођење овакве евиденције у складу је и са стандардима Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ), који указује су основне мере заштите особа које су притворила службе за спровођење закона снажније уколико се води јединствен и свеобухватан записник о притвору за свако такво лице,[4] као и са налазима и препорукама ЦПТ у погледу евидентирања смештаја и боравка лица у просторијама за задржавање на аеродромима.[5] Овакве евиденције су по препорукама НПМ већ уведене на аеродромима "Морава" и "Константин Велики".

Током боравка у просторијама, надзор и поступање према странцима обавља гранична полиција, за разлику од претходних посета када је за ово било задужено аеродромско обезбеђење. Службеник граничне полиције се налази у просторији у оквиру истог објекта, има сталан визуелни надзор над просторијама и странци се за све што им је потребно обраћају полицијским службеницима.

Исхрана странаца се и даље састоји искључиво од сендвича које добијају за сва три оброка. Уз сендвиче добијају и по флашицу пијаће воде. Оваква исхрана може трајати и данима.[6] НПМ је већ указао на недовољну и неодговарајућу исхрану која се обезбеђује странцима и упутио препоруку Аеродрому да предузме потребне мере, у сарадњи са авио-компанијама и по потреби Директоратом цивилног ваздухопловства Републике Србије, како би се овај недостатак отклонио.[7] НПМ је тада обавештен да је оператор аеродрома ово питање представио на састанку са представницима авио-компанија, које су дужне да обезбеде оброке за ову категорију путника, као и да је Аеродром пренео све своје надлежности у вези са земаљским опслуживањем на компанију која се тиме бави.

За странце којима је одбијен улазак у земљу на аеродромима оброке обезбеђују авио компаније које су их довезле.[8] Међутим, важећи прописи не уређују довољно прецизно

[4] Стандарди ЦПТ: Мере заштите за нерегуларне мигранте лишене слободе, ЦПТ/Инф (2009) 27, пар. 85.

[5] Видети: Извештај за пољску Владу о посети Пољској коју је обавио ЦПТ од 26. новембра до 8. децембра 2009, ЦПТ/Инф (2011) 20, пар. 73; Извештај за малтешку Владу о посети Малти коју је обавио ЦПТ од 3. до 10. септембра 2015, ЦПТ/Инф (2016) 25, пар. 44.

[6] Више о времену чекања на повратни лет у поглављу 2.1. Одбијање уласка у земљу.

[7] Извештај о посети Аеродрому "Никола Тесла" Београд бр. 415-68/23 од 15. јануара 2023. год.

[8] Закон о странцима ('Сл. гласник РС', бр. 24/18, 31/19 и 62/23), чл. 13. ст. 2: Ако је странцу одбијен улазак у Републику Србију превозник који га је довезао дужан је да без одлагања о свом трошку одвезе странца.

начин обезбеђивања и контроле испуњавања ове обавезе, нити јасно одређују надлежности органа у случајевима када превозник не обезбеди услове боравка који одговарају законској обавези. НПМ је током посета Аеродрому "Никола Тесла" поново утврдио да авио-превозници странцима којима је одбијен улазак не обезбеђују адекватну исхрану током боравка у објекту за смештај на аеродрому до њиховог повратка. Испуњавање основних потреба се постиже, између осталог, обезбеђивањем најмање три бесплатна оброка доброг квалитета,[9] сваког дана у одговарајућим интервалима, у довољним порцијама са најмање једним оброком који се служи топао.[10] Додатно, очекује се да се уложе сви напори да се јела припремају и служе у складу са посебним прехрамбеним потребама, на пример из разлога који се односе на здравље, године,[11] религију,[12] веганску и вегетаријанску исхрану или друге потребе у исхрани (нпр. дојиље или дијабетичари ће можда морати да једу прилагођене оброке, а деца би требало да имају могућност ужине између оброка).[13] Странцима се може дозволити и да купе додатну храну и пиће, по ценама које нису више од оних у спољној заједници, на пример, у кафетеријама, продавницама или аутоматима.

Према пракси Европског суда за људска права, власти су те које су одговорне за испуњавање њихових основних прехрамбених и животних потреба, пошто су ова лица под искључивом контролом власти.[14] НПМ указује да је, у складу са чланом 20. Закона о граничној контроли, оператер аеродрома дужан да обезбеди и уреди простор за смештај странаца који не испуњавају услове за улазак у Републику Србију, односно да обезбеди услове за његово функционисање. Странци којима је одбијен улазак у земљу током чекања на повратни лет се налазе управо у просторијама аеродрома, не могу их слободно напустити и током боравка овде им мора бити обезбеђена одговарајућа исхрана. Питање сношења трошкова обезбеђивања оброка представља посебно питање које се односи на међусобне односе и плаћање услуге између оператера аеродрома и авио-превозника, али не може утицати на остваривање права странца на одговарајућу исхрану.

Просторије и тоалети су затечени уредни. Постељина – ћебићи, јастуци и душеци су деловали прљаво. Објекат располаже и сопственим ограђеним простором за боравак странаца на отвореном.

Уколико превоз није могуће обезбедити у разумном року, превозник сноси трошкове боравка и принудног удаљења странца из Републике Србије.

[9] Monir Lotfy против Кипра, бр. 37139/13, пар. 165, 29. јун 2021. год; Sili против Украјине, бр. 42903/14, 8. јул 2021. год; Dudchenko против Русије, бр. 37717/05, пар. 130, 7. новембар 2017. год.; Muršić против Хрватске, бр. 7334/13, пар. 166, 20. октобар 2016. год.

[10] Muršić против Хрватске, бр. 7334/13, пар. 166, 20. октобар 2016. год.

[11] Ebedin Abi против Турске, бр. 10839/09, пар. 31 – 54, 13. март 2018. год.

[12] Erlich и Kastro против Румуније, бр. 23735/16 и 23740/16, 9. јун 2020. год.

[13] Jakóbski против Пољске, бр. 18429/06, пар. 45 - 55, 7. децембар 2010. год.; Vartic против Румуније (бр. 2), бр. 14150/08, пар. 33 - 36, 17. децембар 2013. год; Ebedin Abi против Турске, бр. 10839/09, пар. 31 - 54, 13. март 2018. год; Erlich и Кастро против Румуније, бр. 23735/16 и 23740/16, 9. јун 2020. год.

[14] Kadiķis против Летоније (бр. 2), бр. 62393/00, пар. 55, 4. мај 2006. год; Stepuleac против Молдавије, бр. 8207/06, пар. 55, 6. новембар 2007. год; R.R. и други против Мађарске, бр. 36037/17, 2. март 2021. год.

просторија за дужи боравак странаца којима је одбијен улазак у земљу

Током боравка у овим просторијама, странцима се не одузимају личне ствари, укључујући ни мобилне телефоне. Изузетно, одузимају се предмети којима би могли да повреде себе или друге.

Здравствена нега и заштита се пружа од стране клинике која се налази на аеродрому, односно по потреби у здравственим установама на територији Београда у зависности од природе угрожености здравственог стања.

2.4.3. БОРАВАК У ПРИХВАТИЛИШТУ ЗА СТРАНЦЕ

У протеклих неколико година није било случајева да се странцима којима је одбијен улазак у земљу одређује мера боравка у прихватилишту за странце.

2.5. ЗАШТИТА ОД ЗЛОСТАВЉАЊА

Током 2025. године, један странац којем је одбијен улазак у земљу је поднео притужбу Заштитнику грађана да је физички злостављан од стране полицијског службеника у објекту за смештај странаца на аеродрому. Наредна смена је видела повреде на њему, он се пожалио на поступање полицијског службеника, одведен је на лекарске прегледе, а старешине су прикупиле потребне доказе, укључујући и снимке видео надзора. Обавештено је јавно тужилаштво, које је покренуло истрагу због кривичног дела злостављање и мучење и осумњиченом полицијском службенику је одређена мера притвора. Он је суспендован и против њега је покренут дисциплински поступак због сумње да је извршио тежу повреду радне дужности. Заштитник грађана је у испитном поступку утврдио да су поступањем полицијског службеника повређени право на неповредивост физичког и психичког интегритета и право на достојанство и упутио одговарајуће препоруке.

НПМ похваљује поступање СГП Београд у овом случају, а нарочито чињеницу да су, након уочавања повреда и сазнања о наводима странца о злостављању, без одлагања предузете мере ради њиховог расветљавања, обезбеђени релевантни докази и обавештено надлежно јавно тужилаштво. Овакво проактивно поступање представља пример одговарајуће реакције на наводе о злостављању и шаље јасну поруку о нултој толеранцији према сваком облику злостављања, односно да је такво поступање недопустиво и да за собом повлачи одговарајућу одговорност.

Других оваквих притужби на рад полицијских службеника није било. Такође, није било употребе средстава принуде.

Приликом доношења одлуке о одбијању уласка странцу не врши се посебна процена постојања ризика од повреде начела забране враћања (*non-refoulement*). У случајевима када странац прихвати да се врати у државу из које је допутовао, нема речи о принудном удаљењу, већ о његовом добровољном повратку авио превозником који га је довезао, те се не спроводи додатна процена околности које би могле указивати на постојање ризика у случају таквог повратка. Полицијски службеници су навели да ће са странцем обавити разговор уколико он одбије да се врати у државу из које је допутовао, како би утврдили разлоге његовог противљења повратку и даље поступили у складу са утврђеним околностима.

Иако одбијање уласка странцу на граничном прелазу не представља меру удаљења нити принудног враћања у смислу прописа којима се уређује положај странаца, доношење такве одлуке може непосредно утицати на остваривање права гарантованих начелом забране враћања. Наиме, одлуком којом се странцу не дозвољава улазак у Републику Србију омогућава се његов повратак у државу из које је допутовао, најчешће авио превозником који га је довезао. Уколико би у конкретном случају постојао реалан ризик да би се таквим повратком лице изложило прогону, извршењу смртне казне, мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању или другом озбиљном кршењу основних права, државни органи су дужни да ту околност узму у обзир пре доношења одлуке о одбијању уласка.

Ова обавеза не произлази из правне природе одбијања уласка, већ из апсолутног карактера начела забране враћања, које обавезује државне органе да не дозволе да последице њихових одлука доведу до излагања лица стварном ризику од тешких повреда људских права. Због тога је, и у поступку одлучивања о одбијању уласка, потребно проценити да ли постоје околности које указују на такав ризик, независно од тога да ли је странац, на пример, формално поднео захтев за азил. Уколико такве околности не постоје, нема сметњи да се примени редован режим одбијања уласка. Међутим, када су ризици познати, очигледни или их странац учини вероватним својим изјавама или другим расположивим подацима, гранични органи су дужни да их размотре и обезбеде да одлука о одбијању уласка не доведе до повреде начела забране враћања.

Гранични органи морају, пре доношења одлуке о одбијању уласка, размотрити да ли у конкретном случају постоје индиције да би омогућавање повратка странца у државу из које је допутовао могло довести до повреде начела забране враћања. Када такве индиције постоје, орган је дужан да спроведе одговарајућу индивидуалну процену ризика и обезбеди приступ одговарајућем поступку.

3. ПРЕПОРУКЕ

На основу налаза из посете, НПМ упућује следеће препоруке:

редни број	ПРЕПОРУКА
1.	**Аеродром "Никола Тесла" Београд ће уписивати податке релевантне за боравак странаца у просторијама за смештај странаца којима је одбијен улазак у земљу. Као минимум, уписиваће се подаци о времену почетка боравка странца у овим просторијама, о оброцима/исхрани, о пруженој здравственој заштити, о времену извођења из просторије и о времену коначног напуштања просторија.**
2.	**Аеродром "Никола Тесла" Београд ће странцима којима је одбијен улазак у земљу обезбедити одговарајућу исхрану током њиховог боравка у просторијама за смештај.**
3.	**Аеродром "Никола Тесла" Београд ће унапредити услове у просторијама за смештај странаца којима је одбијен улазак у земљу, тако што ће:** **• заменити дотрајале и прљаве душеке;** **• сваком странцу обезбедити чисту постељину (јастучницу, чаршав, ћебе и навлаку за ћебе), коју ће редовно одржавати чистом;.**
4.	**Министарство унутрашњих послова ће обезбедити да се пре доношења одлуке о одбијању уласка странцу у Републику Србију, у сваком случају у којем постоје околности које указују на могући ризик од повреде начела забране враћања (*non-refoulement*), обавља индивидуална процена тог ризика.**